

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Український центр наукової медичної інформації
та патентно-ліцензійної роботи
(Укрмедпатентінформ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

ПРО НОВОВВЕДЕННЯ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

№ 50 - 2010

Випуск 4 з проблеми
«Гігієна навколишнього середовища»
Підстава: Рішення ПК
«Гігієна навколишнього середовища»
Протокол № 2 від 23.02.2010 р.

ГОЛОВНОМУ ПЕДІАТРУ
МОЗ АР КРИМ, УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я ОБЛАСНИХ, СЕВАСТОПОЛЬСЬКОЇ
ТА КИЇВСЬКОЇ МІСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ
АДМІНІСТРАЦІЙ

ГОЛОВНОМУ ДЕРЖАВНОМУ САНІТАРНОМУ
ЛІКАРЮ МОЗ АР КРИМ, ЦЕНТРАЛЬНОЇ,
ОБЛАСНИХ, СЕВАСТОПОЛЬСЬКОЇ ТА
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКИХ САНІТАРНО-
ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ
СТАНЦІЙ

ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ РАНГОВИХ ШКАЛ ВАЖКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ ДЛЯ ГІГІЄНІЧНОЇ ОЦІНКИ РОЗКЛАДІВ УРОКІВ В СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

УСТАНОВА-РОЗРОБНИК:

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ
ТА МЕДИЧНОЇ ЕКОЛОГІЇ ім. О. М. МАРЗЄЄВА
НАМН УКРАЇНИ»**

**УКРМЕДПАТЕНТИНФОРМ
МОЗ УКРАЇНИ**

А В Т О Р И:

**к.мед.н. ГОЗАК С. В.
СТАНКЕВИЧ Т. В.
САВЧЕНКО Г. І.
МАКАРОВА О. В.**

Суть впровадження: застосування нових рангових шкал (РШ) важкості навчальних предметів в класах II ступеня спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для гігієнічної оцінки і раціоналізації розподілу навчального навантаження і складання розкладів уроків.

Пропонується для впровадження в практику роботи спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів (СЗНЗ) та санітарно-гігієнічних установ з метою вдосконалення організації навчально-виховного процесу (НВП).

Розробка та впровадження нових рангових шкал (РШ) важкості навчальних предметів зумовлена необхідністю об'єктивної оцінки розподілу навчального навантаження у спеціальних школах (школах-інтернатах) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку. Існуючі рангові шкали оцінки важкості навчальних предметів були розроблені для загальноосвітніх навчальних закладів системи загальної середньої освіти та зовсім неприйнятні для закладів корекційної освіти, в яких навчаються діти з різними порушеннями у стані здоров'я. Нові РШ пропонуються для використання у роботі як медичними так і педагогічними працівникам: штатні лікарі та фахівці санепідслужби з гігієни дитинства матимуть змогу проводити об'єктивну гігієнічну оцінку розкладів занять, педагоги за допомогою РШ будуть складати раціональні розклади уроків у спеціальних загальноосвітніх закладах для дітей з різними порушеннями у стані здоров'я, що покращить організацію НВП в цілому.

Для визначення ступеня важкості того чи іншого предмету для учнів 5–10-х класів СЗНЗ, була проведена інтегральна оцінка характеристик 23 шкільних предметів, що вивчаються за Типовими навчальними планами. Всього проведено 2159 опитувань з рейтингової оцінки важкості предметів у спеціальних школах-інтернатах для дітей з тяжкими порушеннями мовлення, зі зниженим слухом, зниженим зором, з порушеннями опорно-рухового апарату, для розумово відсталих дітей. Узагальнені результати досліджень були статистично оброблені з формуванням інтегральної «норми» і створенням зручних у використанні рангових одиниць (балів).

Визначення важкості навчального навантаження проводиться за допомогою рангової шкали важкості шкільних предметів. Проведення гігієнічної оцінки розкладів уроків за допомогою нових рангових шкал

пропонується здійснювати таким чином: 1) ступінь важкості кожного предмета оцінюється у одиницях (балах важкості) відповідно до його місця у ранговій шкалі (табл. 1-5); 2) оцінюється розподіл навчального навантаження протягом дня (предмети з високим ступенем важкості повинні викладатись на 2-4 уроках); 3) підраховується сума балів важкості навчальних предметів за кожний день тижня; 4) оцінюється відповідність розподілу навчального навантаження гігієнічним вимогам й характеру фізіологічних змін розумової працездатності учнів протягом навчального тижня (найвищий рівень сумарної важкості повинен припадати на вівторок та середу, найнижчий – на понеділок та четвер); 5) формулюються висновки та рекомендації.

Таблиця 1

Рангова шкала важкості шкільних предметів для учнів середнього шкільного віку спеціальних шкіл-інтернатів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення

<i>Предмети</i>	<i>Класи</i>					
	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Українська мова	5	8	6	5	6	6
Українська література	4	8	6	5	6	5
Іноземна мова	6	10	10	5	9	7
Зарубіжна література	3	8	7	6	7	7
Історія України	10	6	8	6	6	5
Всесвітня історія	-	4	8	6	6	5
Правознавство	-	-	-	-	6	5
Етика	2	2	-	-	-	-
Музичне мистецтво	3	2	1	2	-	-
Образотворче мистецтво	7	2	2	-	-	-
Художня культура	-	-	-	-	2	3
Математика	10	10	-	-	-	-
Алгебра	-	-	9	9	9	7
Геометрія	-	-	10	10	10	9
Природознавство	7	6	-	-	-	-
Біологія	-	-	5	7	6	6
Географія	-	6	5	6	6	6
Фізика	-	-	7	10	10	10
Хімія	-	-	10	8	9	9
Трудове навчання	1	1	2	2	2	1
Інформатика	1	1	3	2	3	4
Основи здоров'я	4	3	2	4	4	3
Фізична культура	1	2	1	1	1	1

Таблиця 2

Рангова шкала важкості шкільних предметів для учнів середнього шкільного віку спеціальних шкіл-інтернатів для дітей зі зниженим слухом

Предмети	Класи					
	5	6	7	8	9	10
Українська мова	10	10	9	7	10	9
Українська література	10	9	8	7	8	9
Іноземна мова	-	9	10	8	10	8
Зарубіжна література	9	9	8	7	7	8
Історія України	7	8	8	6	6	9
Всесвітня історія	-	8	7	5	7	9
Правознавство	-	-	-	-	6	9
Етика	6	6	-	-	-	-
Образотворче мистецтво	1	2	1	-	-	-
Художня культура	-	-	-	-	-	7
Математика	10	10	10			
Алгебра	-	-	-	10	8	10
Геометрія	-	-	-	10	9	9
Природознавство	7	7	-	-	-	-
Біологія	-	-	5	5	6	8
Географія	-	8	4	5	6	7
Фізика	-	-	6	7	7	8
Хімія	-	-	-	7	9	9
Трудове навчання	1	4	3	3	2	2
Інформатика	1	1	4	4	4	3
Основи здоров'я	6	6	2	2	2	3
Фізична культура	4	4	2	1	1	1

Таблиця 3

Рангова шкала важкості шкільних предметів для учнів середнього шкільного віку спеціальних шкіл-інтернатів для дітей зі зниженим зором

Предмети	Класи					
	5	6	7	8	9	10
Українська мова	6	6	5	6	5	7
Українська література	4	4	4	5	4	5
Іноземна мова	8	10	7	9	10	8

Зарубіжна література	5	4	4	5	6	5
Історія України	9	5	5	5	5	5
Всесвітня історія	-	5	5	4	6	5
Правознавство	-	-	-	-	6	6
Етика	3	2	-	-	-	-
Музичне мистецтво	4	2	2	3	-	-
Образотворче мистецтво	3	4	2	-	-	-
Художня культура	-	-	-	-	3	-
Математика	10	7	-	-	-	-
Алгебра	-	-	9	10	10	9
Геометрія	-	-	10	10	10	10
Природознавство	6	5	-	-	-	-
Біологія	-	-	6	7	7	7
Географія	-	6	8	7	6	7
Фізика	-	-	6	7	8	9
Хімія	-	-	7	8	9	10
Трудове навчання	1	2	1	1	1	1
Інформатика	8	4	4	4	5	5
Основи здоров'я	3	3	2	2	3	2
Фізична культура	1	1	1	1	1	1

Таблиця 4

Рангова шкала важкості шкільних предметів для учнів середнього шкільного віку спеціальних шкіл-інтернатів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату

<i>Предмети</i>	<i>Класи</i>					
	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Українська мова	5	4	10	7	9	6
Українська література	4	3	6	5	5	6
Іноземна мова	7	9	10	8	9	6
Зарубіжна література	5	5	6	5	5	5
Історія України	9	7	6	6	5	5
Всесвітня історія	-	-	7	6	10	5
Правознавство	-	-	-	-	-	3
Етика	3	2	-	-	2	-
Музичне мистецтво	4	4	2	1	-	-
Образотворче мистецтво	3	3	3	-	-	-
Художня культура	-	-	-	-	3	2
Математика	10	10	-	-	-	-

Алгебра	-	-	10	10	8	9
Геометрія	-	-	10	10	9	10
Природознавство	7	6	-	-	-	-
Біологія	-	-	6	4	4	6
Географія	-	-	6	7	7	7
Фізика	-	-	-	9	9	7
Хімія	-	-	-	9	9	9
Трудове навчання	1	4	1	2	1	3
Інформатика	8	8	7	5	5	5
Основи здоров'я	4	4	1	1	2	2
Фізична культура	1	1	2	1	1	1

Таблиця 5

Рангова шкала важкості шкільних предметів для учнів середнього шкільного віку спеціальних шкіл-інтернатів для розумово відсталих дітей

<i>Предмети</i>	<i>Класи</i>					
	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Українська мова і література	9	8	8	7	8	7
Історія України	-	-	8	7	10	7
Я і Україна	6	4	-	-	-	-
Музичне мистецтво	2	2	4	2	-	-
Образотворче мистецтво	2	2	4	-	-	-
Математика	10	10	9	9	10	10
Природознавство	-	7	6	7	8	-
Географія	-	8	7	8	8	-
Фізика і хімія у побуті	-		10	10	10	-
Трудове навчання	1	2	2	2	2	1
Основи здоров'я	2	1	2	2	2	1
Фізична культура	2	1	1	1	1	2

За додатковою інформацією щодо викладеного звертатись до авторів розробки: Гозак С.В., Станкевич Т.В., Савченко Г.І., Макарова О.В. (02660, м. Київ, вул. Попудренка, 50, тел. (044) 559-14-90, e-mail: school_health@meta.ua).